PRITARTA
Vilniaus miesto savivaldybės administracijos
Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo
2025 m. d. įsakymu Nr.

PATVIRTINTA
Vilniaus lopšelio-darželio „Bangelė“
direktoriaus
2025 m. d. įsakymu Nr. V-

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „BANGELĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

„BANGELĖS VAIKAI - GAMTOS DRAUGAI“

VILNIAUS
LOPŠELIS-DARŽELIS
“BANGELĖ”

Vilnius, 2025

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Vilniaus lopšelio-darželio „Bangelė“ (toliau – Mokykla) Ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) atnaujinta remiantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymu Nr. V-1142. Programos turinys grindžiamas Gairėse pateiktu požiūriu į vaiką ir vaikystę, vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus ir naujausiais Mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo rezultatais (priedas Nr. 1), Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdymo programų analizės rekomendacijomis bei Mokyklos prioritetinėmis ugdymo kryptimis. Programa, keičiantis Mokyklos struktūrai, įsivertinimo rezultatams ar atsiradus kitiems poreikiams, bus peržiūrima, ne rečiau, kaip kas 5 metai.

Ikimokyklinis amžius – tai laikotarpis, kai vaikas intensyviai auga ir vystosi visapusiškai, įgyja naujų įgūdžių bei gebėjimų. Kiekvienas vaikas yra savitas, todėl ir jo ugdymo(si) kelias yra individualus, vykstantis skirtingu tempu. Ankstyvasis kokybiškas ugdymas reikšmingai prisideda prie vaiko raidos – skatina smegenų vystymąsi ir padeda atsiskleisti jo asmenybės potencialui. Ugdymas grindžiamas nuolatiniu vaiko vidinių galių stiprinimu per patyrimą ir pojūčius. Šiame procese ypač svarbus pedagogo vaidmuo – gebėjimas pastebėti ir ugdyti vaiko prigimtinius gebėjimus bei kurti artimą, pasitikėjimu grįstą ryšį su kiekvienu vaiku.

1.2 Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Ugdymo procesas Mokykloje orientuotas į kiekvieno vaiko individualumą – jo interesus, poreikius ir raidos ypatumus. Vaikas laikomas aktyviu mokymosi proceso dalyviu, o ne pasyviu žinių gavėju. Siekiama sukurti aplinką, kurioje vaikas jaustųsi saugus, priimtas ir vertinamas, turėtų galimybę rinktis, tyrinėti, kelti klausimus ir patirti atradimų džiaugsmą.

Skatinamas savarankiškumas, kūrybiškumas, kritinis mąstymas, o mokymasis grindžiamas vaikų patirtimi. Mokytojo vaidmuo – stebėti, palaikyti ir padėti vaikui augti. Ugdymas vyksta įtrauklioje, pozityvioje ir visiems prieinamoje aplinkoje, taikant universalaus dizaino mokymuisi principus bei šalinant kliūtis, trukdančias vaikų dalyvavimui.

Mokytojai nuolat stebi vaikų raidą, pildo individualios pažangos aprašus, fiksuoja pasiekimus, pastebi kiekvieno vaiko stiprybes ir interesus. Vaikai skatinami mokytis per praktinę patirtį – jie eksperimentuoja, stebi gamtą, tiria medžiagas, įsitraukia į kūrybinius projektus. Grupėje kuriama aplinka, kurioje vaikai gali laisvai reikšti mintis, rinktis veiklas

pagal savo pomėgius. Mokytojai aktyviai klausosi vaikų, įtraukia juos į sprendimų priėmimą. Toks ugdymas padeda vaikams pasitikėti savimi ir atsiskleisti kaip unikalioms asmenybėms.

Mokykloje puoselėjamos vertybės remiasi Gairėse išskirtomis pamatinėmis nuostatomis, kartu atsižvelgiant į ugdymo įstaigos savitumą ir bendruomenės kultūrą:

- **Vaiko unikalumas** – kiekvienas vaikas yra išskirtinis ir vertingas, todėl jo individualumas yra gerbiamas ir puoselėjamas.
- **Vaiko gerovė** – siekiama užtikrinti vaikų fizinį ir emocinį saugumą, sveikatą bei harmoningą santykį su aplinka – tiek socialine, tiek kultūrine, tiek fizine.
- **Saviraiškos laisvė** – skatinamas vaikų kūrybiškumas ir drąsa išreikšti savo mintis, jausmus, idėjas įvairiomis formomis.
- **Įtraukus dalyvavimas** – sudaromos sąlygos visiems vaikams, nepaisant jų poreikių ar galimybių, aktyviai dalyvauti ugdymosi procese.
- **Lygios galimybės ir teisingas požiūris** – kiekvienam vaikui suteikiamos vienodos galimybės augti, mokytis ir tobulėti, nepriklausomai nuo jo lyties, sveikatos, šeimos socialinės padėties ar kultūrinės aplinkos.
- **Atvirumas, pagarba ir tolerancija įvairovei** – kuriama aplinka, kurioje kiekvienas vaikas jaučiasi priimtas, gerbiamas, kur skatinamas jautrumas, empatija ir pagarba kitoniškumui.
- **Bendruomeniškumo ir pilietiškumo ugdymas** – stiprinamas priklausymo grupei, bendruomenei jausmas, ugdomas atsakingumas už save, kitus ir savo aplinką.
- **Kultūrinio identiteto puoselėjimas** – skatinama pagarba gimtajai kalbai, tautinėms šaknims, istoriniam ir kultūriniam paveldui (Pav. Nr. 1).

Pav. Nr. 1 „Mokyklos vertybės“

1.3 Vaikai ir jų poreikiai

Mokykloje ugdomi 1–7 metų amžiaus vaikai, turintys įvairių gebėjimų, priklausantys skirtingoms tautybėms, kultūroms ir atsinešantys skirtingas asmenines patirtis. Į mokyklą vaikai ateina kalbėdami lietuvių, rusų ar lenkų kalbomis, todėl ugdymo(si) procese ypatingas dėmesys skiriamas kalbinei įvairovei ir nuosekliam lietuvių kalbos į(si)savinimui. Taikomas dvikalbio ugdymo modelis, siekiant užtikrinti saugią, įtraukią ir pagarbą kiekvienam vaikui puoselėjančią aplinką.

Kiekvienas vaikas auga savo tempu, su jam būdingais poreikiais, interesais ir emociniais iššūkiais. Todėl ugdymas grindžiamas individualumu, atliepiant pagrindinius kiekvieno amžiaus tarpsnio poreikius:

- 1 m. – 2 metų vaikų pagrindinis poreikis – saugumas ir artumo ryšys. Šiame amžiuje svarbu dažnas fizinis kontaktas, švelnus bendravimas, šiluma ir nuoseklumas, kurie padeda vaikui kurti pasaulio saugumo jausmą.
- 1,5 m. – 3 metų mažyliai pradeda aktyviai tyrinėti pasaulį. Šiame tarpsnyje būtina sudaryti sąlygas savarankiškai atrasti, išbandyti, pasiekti, nuspręsti ir kurti, suteikiant erdvę iniciatyvai.
- 4 m. – 6 metų vaikams būdingas didėjantis iniciatyvumas, kūrybiškumas, socialiniai poreikiai. Jie ieško galimybių išbandyti naujus dalykus, eksperimentuoti, pažinti, kurti, užmegzti draugystes.
- 6 m. –7 metų vaikai pasižymi vis stiprėjančiu savęs pažinimu, noru priklausyti grupei ir prisiimti atsakomybę. Jie noriai mokosi, domisi aplinkiniu pasauliu ir savimi jame.

Dėl to tenkiname ir turtiname kiekvienam vaikui svarbiausius ugdymosi poreikius:

- **Žaidimo poreikis** – vaikams suteikiama laisvė, laikas, erdvė ir žaidimo partneriai, kad per bendrus žaidimus jie kurtų vaikų kultūrą. Žaidimas laikomas pagrindiniu ir savaime vertingu ugdymosi būdu.
- **Saugumo poreikis** – kiekvienas vaikas turi jaustis matomas, girdimas, gerbiamas ir priimamas. Ugdymo aplinka kuriama taip, kad vaikai ne tik patirtų saugumą, bet ir patys mokytųsi rūpintis savo bei kitų gerove.
- **Draugystės ir bendrystės poreikis** – ugdymo(si) procesas orientuotas į bendradarbiavimą, emocinius ryšius ir grupinį gyvenimą, skatinant socialinį jautrumą ir empatiją.
- **Komunikavimo poreikis** – vaikams sudaromos sąlygos komunikuoti tiek žodžiu (lietuvių, rusų, lenkų kalbomis), tiek nežodinėmis raiškos priemonėmis (mimika, judesiu,

dailės, muzikos, šokio išraiška). Taip skatinama pagarbi, atvira daugiakalbė komunikacija.

- **Pažinimo džiaugsmo poreikis** – kiekvienam vaikui suteikiamos galimybės tyrinėti, stebėti, klausti, interpretuoti ir džiaugtis savo atradimais, kuriant savo unikalų pasaulio suvokimą.
- **Kūrybinės saviraiškos poreikis** – kuriame erdves ir galimybes vaikų spontaniškai ir tikslinei kūrybai, kuri padeda pažinti save, išreikšti emocijas ir kurti ryšius su kitais.
- **Unikalūs individualūs poreikiai**, įskaitant specialiuosius ugdymosi poreikius kiekvienas vaikas priimamas su pagarba jo individualumui, o ugdymo(si) procesas pritaikomas atsižvelgiant į konkrečius poreikius bei gebėjimus (Pav. Nr. 2).

Mūsų siekis – sukurti aplinką, kurioje kiekvienas vaikas galėtų jaustis saugus, priimtas, suprastas ir laisvas augti pagal savo prigimtį.

Pav. Nr. 2 „Vaiko poreikiai“

1.4 Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvai (globėjai) yra svarbūs ugdymo proceso dalyviai – pirmieji vaiko ugdytojai, atsakingi už jo gerovę ir visapusišką raidą. Jie veikia kaip aktyvūs partneriai, prisidedantys prie vaiko pažangos, geros savijautos ir ugdymo aplinkos kūrimo.

Mokykla bendradarbiauja su šeima, atsižvelgdama į vaikų poreikius ir tėvų lūkesčius. Santykiai su šeima grindžiami pasitikėjimu, pagarba, atsakomybe ir atviru dialogu. Tėvai

įsitraukia ne tik į kasdienes veiklas, bet ir į ugdymo turinio praturtinimą, tradicijų puoselėjimą, sveikatinimo bei emocinės gerovės stiprinimą.

Tėvai (globėjai) aktyviai įsitraukia į mokyklos vykdomus edukacinius, kūrybinius bei ekologinius projektus, tokius kaip „Žaliasis daržas“, „Žydintis Darželis“, „Mano šeima skaito“, „Sveikatos savaitė“, bendros meninės dirbtuvės ar tradiciniai renginiai „Rudeninės vaivorykštės savaitė“, „Žibintų šventė“, „Pyragų diena“, „Šeimos diena“. Tokia partnerystė stiprina bendruomenės sanglaudą ir kuria pagarbius, pasitikėjimu grįstus santykius tarp šeimos ir mokyklos.

Mokytojai nuolat bendrauja su tėvais (globėjais) apie vaikų ugdymo(si) pažangą: susitikimuose, individualiuose pokalbiuose ar dalinantis stebėjimo įžvalgomis. Aptariami vaikų gebėjimai, stiprybės, iššūkiai, ugdymo tikslai bei galimos pagalbos priemonės. Esant poreikiui, bendradarbiaujama su švietimo pagalbos specialistais – logopedu, specialiuoju pedagogu ar psichologu.

Efektyvus ir nuoseklus bendravimas su tėvais laikomas vienu svarbiausių ikimokyklinio ugdymo kokybės veiksnių. Tam naudojamos įvairios komunikacijos formos: elektroninis dienynas – kasdienės informacijos apie vaikų veiklas ir pasiekimus teikimui, elektroninis paštas – operatyviam klausimų derinimui, o individualūs pokalbiai ir konsultacijos – gilesniam supratimui ir personalizuotų sprendimų paieškai.

Atvirų durų dienos, šventės, bendruomeniniai renginiai bei tėvų susirinkimai stiprina bendruomeniškumą ir padeda kurti pasitikėjimu, partneryste bei bendra atsakomybe grįstus ugdymo santykius. Toks glaudus ir daugiasluoksnis bendradarbiavimas laiduoja ugdymo proceso nuoseklumą, vaiko emocinį saugumą ir visapusišką raidą.

Apibendrinus šeimų lūkesčius, mūsų ugdymo(si) procese ypač svarbu: žaismingi, nuotykių ir atradimų kupini patyrimai; kiekvieno vaiko individuali pažanga; palankus emocinis mikroklimatas; profesionalūs, dėmesingi mokytojai; glaudus bendradarbiavimas su šeima; praturtinta, už mokyklos ribų peržengianti ugdymo(si) aplinka.

1.5 Regiono ypatumas ir Mokyklos savitumas

Mokykla įsikūrusi patogioje, žalumos apsuptoje Naujamiesčio dalyje. Mokyklos teritorija – saugi, estetiška ir vaikams pritaikyta erdvė, turtinga edukaciniais ištekliais. Joje įrengtos modernios žaidimų aikštelės, lauko klasė, aktyvaus judėjimo zonos su balansavimo priemonėmis, dviračių takas, lauko virtuvėlė, sensorinis takas ir „Gamtos kampelis“, skatinantis tyrinėjimą bei gamtos pažinimą.

Mokykloje aktyviai taikomas „Mokykla be sienų“ metodas, kai ugdymas(is) vyksta ne tik grupėse, bet ir įvairiose aplinkose – lauko erdvėse, gamtoje, miesto erdvėse. Vaikai kasdien skaito, klausosi pasakų, atlieka tyrinėjimus, kūrybines užduotis lauke – kieme įrengtos skaitymo pavėsinės, stebėjimo stotelės, meteorologinis kampelis. Reguliariai organizuojamos išvykos į bibliotekas, muziejus, parkus, gaisrinę ir net prekybos centrą, kad vaikai pažintų realų pasaulį per tiesioginį patyrimą.

STEAM kambarys – viena iš išskirtinių mūsų mokyklos edukacinių erdvių. Čia vaikai atlieka eksperimentus, konstruoja, tyrinėja įvairias medžiagas ir reiškinius. Veiklose integruojami gamtos mokslai, technologijos, inžinerija, menas ir matematika. STEAM veiklos rengiamos kas savaitę – vaikai kuria ugnikalnius, tirpdo ledą, augina kristalus, stato konstrukcijas, analizuoja gamtos reiškinius, atlieka bandymus su vandeniu, šviesa, oru.

Didelis dėmesys skiriamas ekologiniam ugdymui, kuris yra neatsiejama kasdienės veiklos dalis. Vaikai patys augina daržoves šiltnamyje, prižiūri žolelių lysves, sėja prieskoninius augalus, stebi metų laikų pokyčius, rūšiuoja atliekas. Yra įrengtas daržas su jutiminė zona, įvairaus kvapo, spalvos, faktūros augalais, ugdanti vaikų pojūčius ir sąmoningumą. Įgyvendinami respublikiniai projektai, tokie kaip „Mes rūšiuojame“, o taip pat kasmet vykdomi bendruomeniniai projektai: „Žalioji palangė“, „Banguok žemės ritmu“, kurio metu vaikai kartu su tėvais kuria iš antrinių žaliavų, organizuoja parodas, žygius, pokalbius apie tvarumą.

Aktyviai įsitraukiame į sveikatinimo iniciatyvas tokias, kaip “Sveikatiada“, Mažųjų žaidynės“, vyksta judriosios savaitės, „Žingsnių iššūkiai“, „Diena be automobilio“, rytinės mankštos, teminės sporto šventės su tėvais, kuriose vaikai susipažįsta su fizinio aktyvumo nauda. Ugdoma ne tik fizinė, bet ir emocinė gerovė – kuriami grupių „geros savijautos kampeliai“, atliekami kvėpavimo ir atsipalaidavimo pratimai, taikomi emocijų atpažinimo metodai.

Mokyklos edukacinė aplinka – dinamiška ir vaiko patirčiai draugiška. Koridoriai pritaikyti vaikams – čia veikia Paslaptingo kosmoso kampelis, sensorinės ir kūrybinės erdvės, žaidimų stotelės. Įrengtas atliekų rūšiavimo edukacinis modelis, taip pat mokomasis stendas „Atsinaujinantys energijos šaltiniai“, kuris padeda formuoti ekologinį sąmoningumą.

Didžiuojamės turėdami LEGO kūrybines dirbtuves, kuriose vaikai lavina inžinerinį mąstymą, motoriką, bendradarbiavimo įgūdžius. Mokykla yra aktyvi tarptautinių kūrybinių projektų dalyvė – „LEGO suknelė mamai“, „Tėčio LEGO ateities mašina“, kur vaikai kartu su šeima kuria, konstruoja, pristato savo idėjas.

Mokykloje sistemingai taikomi universalaus dizaino mokymuisi principai – siekiame, kad kiekvienas vaikas, nepaisant jo kalbinių, kultūrinių ar pažintinių ypatumų, jaustųsi saugus, priimtas ir turėtų galimybių visapusiškai augti.

Mokykloje kryptingai taikoma trijų lygių kvalifikacijos tobulinimo sistema. Mokytojai nuolat gilina žinias dalyvaudami **specializuotose mokymo platformose, konferencijose ir seminaruose**. Didelis dėmesys skiriamas **kolegiško mokymosi kultūrai** – mokytojai mokosi vieni iš kitų, stebi ugdomąją veiklą, dalijasi praktine patirtimi. Taip pat aktyviai skatinama savišvieta, kai žinios plečiamos naudojant įvairius informacijos šaltinius: **profesinę literatūrą, bibliotekos išteklius, skaitmeninius resursus**, reflektuojant savo veiklą. Mokytojai remiasi profesinėmis vertybėmis, kurios įgalina nuoseklų augimą, asmeninį tobulėjimą ir aukštos kokybės ugdymo užtikrinimą.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa parengta, remiantis esminiais ikimokyklinio ugdymo principais, kurie laiduoja ugdymo(si) proceso kryptingumą, turinio integralumą, kokybiškas ir tikslingas ugdomąsias sąveikas bei visapusišką ugdymo(si) kokybės užtikrinimą. Šie principai grindžia teorinį ir praktinį programos pagrindą, sudarydami prielaidas nuosekliam, į vaiką orientuotam ir prasmingam ugdymo(si) procesui:

- **Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas** – ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga glaudi ugdymo ir priežiūros dermė – šie du aspektai yra neatsiejami ir vienas kitą papildantys. Tiek suplanuotos, tiek spontaniškai vykstančios sąveikos bei kasdienės veiklos ir rutinos momentai tampa reikšminga ugdymo dalimi, kuri prasmingai praturtina vaiko patirtį ir skatina jo visapusišką raidą.
- **Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas** – ugdymo(si) procese atsižvelgiama į individualius vaikų raidos ypatumus, jų poreikių, sukauptos patirties ir gebėjimų įvairovę. Siekiama sudaryti sąlygas harmoningai visų vaiko raidos sričių plėtrai – fizinei, emocinei, socialinei, pažintinei, kalbinei ir meninei saviraiškai, taip užtikrinant visapusišką asmenybės augimą.
- **Žaismės principas** – žaismingumas yra esminė ikimokyklinio ugdymo(si) proceso savybė, neatskiriamai susijusi su vaikų tyrinėjimu, eksperimentavimu, vaizduotės raiška ir kūrybine veikla. Žaidimas šiuo laikotarpiu išlieka pagrindine ir natūralia vaiko saviraiškos bei mokymosi forma, kuri skatina iniciatyvumą, atradimus ir džiaugsmingą pažinimą.

- **Sociokultūrinio kryptingumo principas** – ugdymo(si) procesas remiasi esminėmis žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, kurios skatina vaikų įsitraukimą į aplinkos kultūrinį kontekstą, stiprina tapatumo jausmą bei ugdo pagarbą kultūrinei ir kalbinei įvairovei. Tokios vertybinės nuostatos padeda vaikams formuoti atvirą, tolerantišką ir atsakingą požiūrį į save bei kitus visuomenės narius.
- **Integralumo principas** – siekiama visapusiškos vaikų raidos, kryptingai ugdant ir derinant įvairias pasiekimų sritis. Ugdymo(si) procese užtikrinama harmoningas gebėjimų augimas, stiprinami tarp sritiniai ryšiai ir kuriamos prasmingos turinio jungtys kiekvienoje ugdymo(si) srityje. Vaikų veikla grindžiama integralumu, kuris leidžia patirtis jungti į visumą ir skatinti nuoseklų asmenybės vystymąsi.
- **Įtraukties principas** – kiekvienam vaikui sudaromos galimybės augti ir tobulėti pagal jo individualius ugdymosi poreikius – skatinamas asmeninių gebėjimų plėtojimas, užtikrinama reikalinga pagalba bei kuriamos sąlygos patirti mokymosi sėkmę ir džiaugsmą.
- **Kontekstualumo principas** – vaikų ugdymas(is) vyksta jų artimiausioje socialinėje, kultūrinėje, kalbinėje ir gamtinėje aplinkoje, kuri yra estetiška, turtinga prasmingų patyrimų ir atvira vaikų iniciatyvoms. Siekiama, kad ugdymo(si) turinys būtų aktualus, susijęs su vaikų gyvenimu ir skatintų prasmingą pažinimą.
- **Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas** – ugdymo(si) procesas grindžiamas pagarbiu vaikų poreikių, interesų, idėjų ir nuomonių įsiklausymu, aktyvia jų raiška ir dalyvavimu priimant sprendimus. Mokytojas ir vaikas tampa partneriais, drauge kuriančiais prasmingą ugdymo turinį bei aplinką.
- **Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas** – ugdymo(si) aplinkoje sąmoningai sudaromos sąlygos vaikams ramiai, neskubant įsitraukti į veiklas, gilintis į procesus, išgyventi akimirkas bei patirti tyrinėjimo, kūrybos ir atradimo džiaugsmą. Laikas tampa ugdymo kokybės veiksniu.
- **Reflektyvaus ugdymo(si) principas** – ugdymo(si) procesas apima ne tik veiklą, bet ir jos apmąstymą. Vaikai kartu su mokytoju reflektuoja savo emocijas, patirtis bei pasiektus rezultatus, o mokytojai analizuoja savo praktikos veiksmingumą ir poveikį vaiko raidai.
- **Šeimos ir mokyklos partnerystės principas** – mokykla veikia kaip atvira bendruomenė, kurioje šeima laikoma lygiaverte ugdymo proceso partnere. Tarp tėvų (globėjų) ir mokyklos darbuotojų puoselėjamas pasitikėjimu, bendradarbiavimu ir

bendromis vertybėmis grįstas ryšys, kuriuo siekiama užtikrinti vaiko gerovę ir sėkmingą ugdymąsi.

3. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO (SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

1. Kurti lanksčią, vaikų poreikius ir interesus atliepiančią ugdymo aplinką**,** skatinančią savarankiškumą, tyrinėjimą ir kūrybinę raišką.
2. Stiprinti vaikų pasitikėjimą savimi, sudarant galimybes priimti sprendimus, išbandyti save įvairiose veiklose ir patirti sėkmę.
3. Skatinti vaikų socialinį ir kultūrinį jautrumą, ugdant gebėjimą atpažinti ir priimti kitoniškumą, bendradarbiauti, rūpintis kitais.
4. Ugdymo procese taikyti vaikų patirtimi grįstas veiklas, kurios skatintų lankstų, kritinį ir kūrybinį mąstymą bei problemų sprendimo įgūdžius.
5. Formuoti pradmenis mokėjimo mokytis, ugdant vaikų gebėjimą stebėti savo veiklą, išsikelti tikslus, vertinti pasiekimus ir reflektuoti patirtis.
6. Užtikrinti aktyvų šeimos ir bendruomenės įsitraukimą į ugdymo procesą, stiprinant ugdomosios aplinkos vientisumą tarp mokyklos ir vaiko artimiausios aplinkos.
7. Reguliariai stebėti ir vertinti vaikų ugdymosi procesus bei pažangą, sistemingai kaupti informaciją apie individualius pasiekimus, siekiant grįsti ugdymo(si) turinio ir metodų tobulinimą, atliepiant vaikų asmeninę patirtį, poreikius ir raidos dinamiką.

Įgyvendinant ikimokyklinio ugdymo tikslus, siekiama, kad kiekvienas vaikas augtų visapusiškai ir harmoningai – pagal individualius poreikius, prigimtines galias ir patirtį. Vaikai ugdosi pasitikėjimą savimi, mokosi savarankiškai veikti, priimti sprendimus ir atsakingai elgtis įvairiose situacijose.

Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai suprantami kaip nuosekliai įgyjami pasiekimai, apimantys vertybines nuostatas, žinias, supratimą ir gebėjimus. Jie struktūruojami į 18 sričių, atspindinčių svarbiausius vaiko augimo aspektus: nuo fizinio aktyvumo ir emocijų raiškos iki tyrinėjimo, problemų sprendimo, meninės kūrybos ir kalbinės bei kultūrinės raiškos.

Ugdymas grindžiamas konceptualiu modeliu, kurio centre – vaikas ir jo septynios plėtojamos galios. Visuminės ugdymo sritys orientuotos į šių galių stiprinimą, sudarant sąlygas augti ir mokytis pagal kiekvieno vaiko gebėjimus.

Mokytojai kuria prasmingus ugdymo kontekstus – tiek grupėje, tiek lauko ar netradicinėse aplinkose. Ugdymas apima ne tik pažintinius ir kalbinius gebėjimus, bet ir emocinę, socialinę, fizinę bei kūrybinę vaiko raidą. Skatinamas kūrybiškumas, iniciatyvumas ir smalsumas – vaikai tyrinėja, eksperimentuoja, reiškiasi per meninę, kalbinę ar konstrukcinę veiklą.

Plėtojami socialiniai gebėjimai ir kultūrinis jautrumas – vaikai mokosi bendradarbiauti, laikytis susitarimų, gerbti kitoniškumą bei rūpintis savimi, kitais ir aplinka. Formuojamas lankstus, kritinis ir kūrybinis mąstymas, gebėjimas taikyti žinias įvairiuose kontekstuose. Ugdomi pradmenys „mokėjimo mokytis“ – vaikai geba įvardyti savo pasiekimus, planuoti veiklas.

Vaikai įgyja įvairiapusės patirties – nuo gamtos pažinimo iki technologijų taikymo, kultūrinės ir meninės raiškos. Jie veikia palaikančioje bendruomenėje, kurioje tėvai, mokytojai ir pats vaikas yra aktyvūs ugdymo proceso dalyviai. Nuolatinis vaikų pažangos stebėjimas padeda mokytojams lanksčiai koreguoti ugdymo turinį, siekiant kiekvieno vaiko sėkmės.

Ugdymo(si) rezultatai vertinami ne tik per akademinius pasiekimus, bet ir per vaiko emocinį, socialinį bei pažintinį augimą ir įsitraukimą į prasmingą, jo gyvenimo kontekstą atitinkantį mokymąsi. Vaikų pasiekimų raida, ugdymo(si) turinys ir kasdienės veiklos organizuojamos remiantis penkiomis pagrindinėmis ikimokyklinio ugdymo(si) sritimis: **„Sveikata ir gerovė“**, kurioje daug dėmesio skiriama fizinei, emocinei ir socialinei vaikų savijautai; **„Aš ir bendruomenė“**, kur vaikai mokosi būti atsakingais, bendradarbiauti ir suvokti savo vietą grupėje bei visuomenėje; **„Aš kalbų pasaulyje“**, kuri stiprina vaikų kalbinius gebėjimus, komunikavimo įgūdžius ir kultūrinį sąmoningumą; **„Tyrinėju ir pažįstu aplinką“**, kur ugdomas vaikų pažintinis smalsumas, gebėjimas tyrinėti, stebėti ir suprasti gamtinį bei socialinį pasaulį; **„Kuriu ir išreiškiu“**, kurioje skatinama meninė, kūrybinė ir vaizduotės raiška įvairiomis priemonėmis bei formomis.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo(si) turinio pagrindas – holistinis požiūris į vaiko raidą, kuris pripažįsta, kad vaiko vystymasis yra visuminis ir glaudžiai susijęs: pažinimo, emocinė, socialinė, fizinė ir kūrybinė sritys yra neatskiriamos. Ši teorinė prieiga remiasi tokių švietimo filosofų kaip John Dewey, Maria Montessori, Carl Rogers, Rudolf Steiner idėjomis. Jie

akcentavo, kad vaikas yra aktyvus, smalsus, tyrinėjantis, turintis individualių poreikių ir galimybių.

Holistinis ugdymas grindžiamas požiūriu į vaiką kaip visapusiškai besivystančią asmenybę, kuriai reikia saugios, palankios, stimuliuojančios aplinkos. Ugdymo procese didelis dėmesys skiriamas autentiškai vaiko patirčiai, santykių kokybei, emociniam saugumui ir prasmingai sąveikai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Mokytojas tampa palaikančiu palydovu, kuris stebi, įsiklauso, reaguoja į vaiko iniciatyvas, padeda vaikui kurti ryšius su pasauliu per patyrimą, žaidimą, kūrybą.

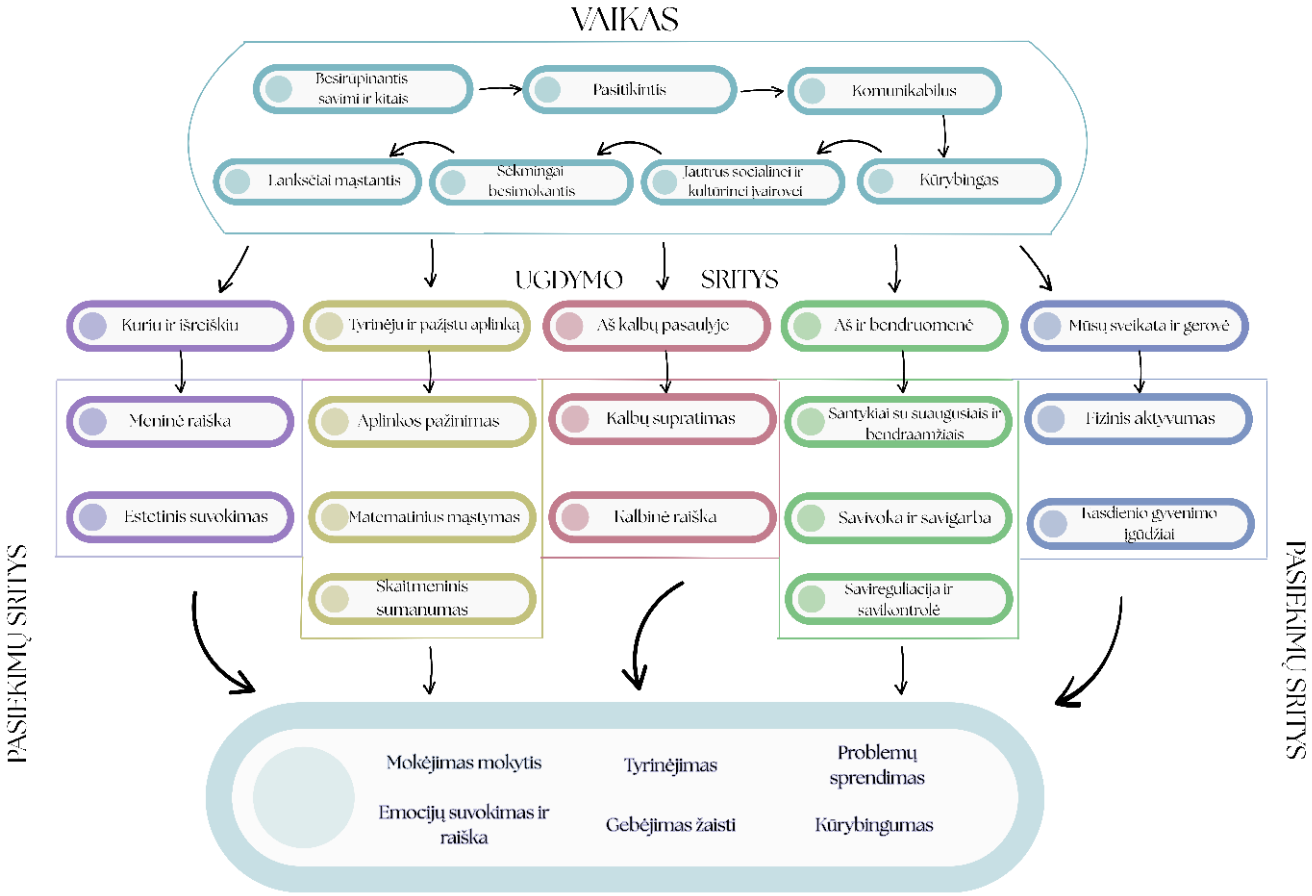
Holistinis požiūris leidžia kurti vaiko poreikius ir galimybes atliepiantį ugdymą, kuriame svarbi ne tik žinių perteikimo, bet ir vaiko emocinės gerovės, savivokos, pasitikėjimo savimi plėtra. Ugdymo procesas organizuojamas taip, kad kryptingai augtų visos vaiko galios. Svarbi ne tik kiekvienos srities plėtotė, bet ir jų dermė bei pusiausvyra tarp ugdomosios veiklos ir priežiūros.

Didelis dėmesys skiriamas universalaus dizaino mokymuisi, siekiant, kad kiekvienas vaikas – nepaisant gebėjimų, kalbinės, kultūrinės ar socialinės aplinkos – jaustųsi visateisis ugdymo(si) proceso dalyvis. Kiekvienam sudaromos sąlygos aktyviai įsitraukti į veiklas, patirti sėkmę ir būti išgirstam.

Žaidimas, tyrinėjimas, kūryba, emocijų raiška ir bendradarbiavimas – natūralios veiklos, per kurias vyksta vaikų mokymasis. Tokios patirtys padeda pažinti pasaulį, kurti, mąstyti ir augti kaip asmenybei.

Vaikų gebėjimai jungiami į grupes pagal vystomas galias, kurios atsiskleidžia per penkias visuminio ugdymo(si) sritis. Patirtinis ugdymas, apjungiantis pojūčius, emocijas ir protinį aktyvumą, sudaro prielaidas autentiškai pažinčiai ir asmeninei pažangai. Vaikas laikomas aktyviu tyrinėtoju, kuris mokosi ne tik grupėje, bet ir už jos ribų – natūralioje aplinkoje.

Ugdymo procese taikomos informacinės technologijos, skatinančios pažinimą ir kūrybiškumą. Edukacinės išvykos padeda vaikams giliau pažinti aplinką, ugdyti orientavimosi įgūdžius bei plėsti kultūrinį, gamtinį ir socialinį akiratį. Ugdymo turinys pritaikomas prie vaikų natūralių poreikių, skatinant jų individualumo raišką ir užtikrinant asmeninę pažangą visose pasiekimų srityse. Tai padeda formuoti tvirtą pagrindą tolimesnei vaiko raidai ir mokyklinei brandai. (Pav. Nr. 3).

Pav. Nr.3 pavadinimas „Konceptualus IU programos modelis“

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdymo(si) srityje **„Mūsų sveikata ir gerovė“** mokytojo tikslas – padėti vaikams įgyti sveikos gyvensenos įpročių, mokytis rūpintis savo kūnu, emocine būsena, saugumu bei ugdytis savarankiškumą. Mokytojas kuria saugią ir įtraukiančią aplinką, atliepiančią kiekvieno vaiko individualius poreikius, gebėjimus ir patirtį. Ugdymas organizuojamas taip, kad vaikai galėtų mokytis praktiškai, savo tempu, per patyrimą ir veikimą kartu su kitais, skatinant tarpusavio mokymąsi bei bendradarbiavimą.

Vaikai įsitraukia į tyrinėjimo veiklas, tokias kaip eksperimentai su vandeniu, muilu ir aliejumi, stebi dygstančias sėklas, lygina įvairių vaisių kvapus bei tekstūras. Teminės savaitės, pavyzdžiui, „Sveiko maisto laboratorija“ ar „Judėk linksmai“, padeda giliau suprasti sveikatos svarbą, o veiklos organizuojamos lauko virtuvėlėje, sensoriniame darželyje ar grupės aplinkoje. Judėjimo įgūdžiai lavinami per rytines mankštas, žaidimus lauke ar sporto salėje, naudojant tunelius, balansinius takelius, kamuolius ar batutus. Vaikai dalyvauja estafetėse, aktyviuose žaidimuose, kuriuose mokosi prisitaikyti prie oro sąlygų, lavina koordinaciją ir pusiausvyrą.

Emocinė ir socialinė vaiko gerovė puoselėjama per pokalbius, pasakų skaitymą bei situacijų modeliavimą. Tokios istorijos kaip „Kur gyvena vitaminai?“ ar „Kaip žvėreliai mokėsi švaros“ tampa pagrindu diskusijoms apie sveikatą, saugų elgesį, jausmus ir pagalbos kreipimąsi. Vaikai piešia, vaidina, kuria sveikos mitybos lėkštes iš įvairių medžiagų, reflektuoja apie tai, ką sužinojo ar pajuto. Mokytojas padeda jiems atpažinti emocijas naudodamas jausmų korteles, veidrodžius, spalvų termometrus, o edukaciniai žaidimai ir vaizdinės priemonės padeda gilinti supratimą apie kūną, jausmus bei saugumą.

Veiklos dažnai persikelia ir už grupės ribų – vaikai lanko vietos LSC lengvosios atletikos maniežą, vaistinę, dalyvauja sveikatinimo renginiuose ar šventėse, susitinka su įvairių profesijų atstovais. Taip pat pasitelkiamos skaitmeninės priemonės – animaciniai filmukai apie sveikatą, interaktyvūs žaidimai. Emocinei sveikatai ugdyti naudojame „Patrick ir draugai“ DVD su pirštukinėmis lėlėmis – vaikams padedame atpažinti emocijas ir ugdyti bendravimo įgūdžius, pasitelkdami skaitmenines technologijas.. Visa ši įvairialypė ugdomoji veikla grindžiama universalaus dizaino mokymuisi principais, žaismingumu, tyrinėjimu, kultūriniais dialogais ir vaikų kasdiene patirtimi. Tai sudaro sąlygas vaikams aktyviai dalyvauti, įgyti svarbių žinių, stiprinti fizinį aktyvumą, emocinę brandą ir socialinę atsakomybę.

UGDYMO(SI) SRITIS „MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ“		
Kasdienio gyvenimo		
Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.		
Esminiai gebėjimai. Esant galimybei, renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	Džiaugiasi estetiškai patiektomis vaišėmis, ragauja įvairų maistą ir atranda naujus skonius. Klausydamasis suaugusiųjų įvardijamų vaisių, daržovių ir kitų produktų pavadinimų, plečia savo kalbos žodyną. Tyrinėja higienos priemones ir mokosi pasirūpinti savo kūno švara. Mėgina palaikyti tvarką – mokosi sudėti daiktus į vietas, rūšiuoti žaislus ir priemones.
4-6 metų vaikų	Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų ir sveiką maistą, iš kur jis atsiranda, ir ką reikia valgyti, kad augtų sveikas. Stengiasi rinktis sveikus maisto produktus. Savarankiškai serviruoja stalą, valgo tvarkingai ir susitvarko pavalgęs. Taisyklingai plauna rankas, apsirengia ir nusirengia pagal oro sąlygas, rūpinasi savo daiktais. Laikosi saugaus elgesio taisyklių gatvėje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Žino, kur kreiptis pagalbos, ir mokosi saugoti save bei kitus.	Sužino, kodėl svarbu maitintis sveikai ir įvairiai, domisi, iš kur atkeliauja maistas bei kokie produktai padeda augti sveikam ir stipriam. Stengiasi pasirinkti sveikus maisto produktus. Mokosi savarankiškai padengti stalą, valgo kultūringai, o pavalgęs susitvarko savo vietą. Taisyklingai plauna rankas – supranta, kada ir kodėl tai svarbu. Stebi, kokie drabužiai reikalingi skirtingu metų laiku, savarankiškai juos pasirinka ir apsivelka. Asmeninius daiktus deda į vietą, rūpinasi jais, stengiasi išlaikyti tvarką savo aplinkoje. Žino, kaip elgtis saugiai gatvėje, gamtoje ir bendraujant su nepažįstamais žmonėmis, laikosi saugaus elgesio taisyklių. Supranta, kada ir kur kreiptis pagalbos, mokosi rūpintis ne tik savimi, bet ir kitais.

Fizinis aktyvumas		
Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.		
Esminis gebėjimas. Tiksliai ir koordinuotai eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25– 30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Meta ir gaudo kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius.	Vaikšto išlaikydamas pusiausvyrą siauresniu paviršiumi, juda per įvairias kliūtis, lipa į kalvą ar aukštesnę vietą. Lengvai pereina iš greito žingsnio į bėgimą, keičia judėjimo tempą pagal poreikį. Konstruoja dėliodamas daiktus vieną ant kito, atlieka sukimą, atidarymą, naudojasi šaukštu, šakute ar kitais kasdieniais įrankiais.
4-6 metų vaikų	Eina, bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu, šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius išlaikant pusiausvyrą. Ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.	Laisvai juda naudodamas įvairių formų, dydžių ir svorio priemones, prisitaikydamas prie jų savybių. Atkartoja mokytojo rodomus judėjimo būdus, taip pat pats atranda naujus ėjimo ir bėgimo variantus. Lavina savo judesių koordinaciją, greitį, vikrumą, jėgą bei gebėjimą orientuotis erdvėje, žaisdamas su skirtingais kamuoliais. Inicijuoja veiklas arba prisijungia prie kitų vaikų žaidimų, išnaudoja savo vaizduotę, judesiais įkūnija įvairius personažus, gyvūnus ar daiktus, eksperimentuoja su kūno padėtimi. Drąsiai tyrinėja savo kūno galimybes judant, šokinėjant, ropojant, lankstantis ar sukantis, išbando naujus būdus išreikšti save per judesį. Žaisdamas komandoje mokosi laikytis žaidimo taisyklių, patiria tiek pergalės džiaugsmą, tiek mokosi susitaikyti su pralaimėjimu.

		Taisyklingai laiko rašymo ir karpymo priemones, geba atlikti tikslius veiksmus su smulkiais daiktais, lavina smulkiąją motoriką.

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“. Mokytojas kuria saugius, pasitikėjimu grįstus emocinius ryšius su vaikais, tampa jų elgesio pavyzdžiu bei siūlo prasmingas veiklas, padedančias vaikams geriau suprasti save ir savo vaidmenį bendruomenėje. Tai – rytiniai pokalbiai apie nuotaikas ir dienos planus, savęs ir draugų pažinimo žaidimai („Kas aš esu?“, „Kuo aš panašus į kitus?“), diskusijos apie jausmus pasitelkiant emocijų korteles, lėles ar paveikslėlius.

Patirtinės veiklos – tokios kaip vaidmenų žaidimai („Parduotuvė“, „Poliklinika“, „Šeima“), grupiniai kūrybiniai projektai (pvz., „Mano draugo portretas“, „Mūsų grupės taisyklės“), bendros užduotys gamtoje (pvz., rūšiavimas, gėlių sodinimas, šiukšlių rinkimas) – sudaro sąlygas vaikams lavinti socialinius įgūdžius: mokytis bendradarbiauti, laukti savo eilės, išklausyti, padėti kitiems ir kartu ieškoti sprendimų.

Naudojamos įvairios priemonės: emocijų termometrai, teminės knygos apie jausmus ir draugystę, veidrodžiai, šešėlių teatras, vaizdinės situacijų kortelės. Skaitmeninės priemonės tampa svarbia ugdymo dalimi – naudojamos interaktyvios lentos, programėlės jausmų atpažinimui, animaciniai filmukai apie socialines situacijas, virtualios pasakos, QR kodais paremtos užduotys, leidžiančios vaikams reflektuoti savo elgesį ar sužinoti daugiau apie bendruomenės narius. Pasitelkdami skaitmenines ugdymo priemones, pedagogai stiprina vaikų emocinį raštingumą ir socialinę kompetenciją – pavyzdžiui, naudojamas „Patrick ir draugai“ DVD su pirštukinėmis lėlėmis padeda vaikams lavinti savivoką, atpažinti ir įvardyti emocijas, mokytis išgirsti kitą, bendradarbiauti, spręsti konfliktus ir kurti prasmingus santykius bendruomenėje.

Veiklos dažnai vyksta ne tik grupėje, bet ir lauke ar netradicinėse erdvėse – pavyzdžiui, ekskursijos į biblioteką, susitikimai su bendruomenės nariais, pasivaikščiojimai po apylinkes stebint ir aptariant socialinius ryšius (kas padeda, kas dirba, kaip bendraujama). Tokie kontekstai padeda vaikams natūraliai įsitraukti, reflektuoti savo patirtį, mokytis iš kitų ir jaustis svarbia savo bendruomenės dalimi.

UGDYMO(SI) SRITIS „AŠ IR BENDRUOMENĖ“		
Emocijų suvokimas ir raiška		
Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.		
Esminiai gebėjimai. Atpažįsta, atliepia, savo ir kitų emocijas ar jausmus, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja.	Mokosi atpažinti savo emocijas ir jas įvardyti žodžiais. Nuotaiką išreiškia naudodamasis emocijų paveikslėliais, spalvomis, nuotraukomis ar „emocijų termometru“. Poreikius ir išgyvenimus perteikia veido išraiškomis, balsu, gestais ar pirmaisiais žodžiais, o emocinę būseną išreiškia kūno laikysena, mimika ar kalba.
4-6 metų vaikų	Atpažįsta ir apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Atpažįsta ir gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradeda kalbėtis apie jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau.	Įsitraukia į įvairias veiklas ir žaidimus, kurių metu išgyvena bei suvokia asmeninius pomėgius ir nuostatas, pavyzdžiui: „noriu – nenoriu“, „įdomu – neįdomu“, „mėgstu – nemėgstu“. Žaidžia žaidimus, skatinančius emocijų pažinimą – tyrinėja jausmus, mokosi juos atpažinti ir įvardyti. Dalyvaudamas įvairiose veiklose ir žaidimuose, patiria ir reiškia emocijas, aiškinasi jų kilmę, diskutuoja apie jas, vis geriau supranta tiek savo, tiek kitų emocinę būseną ir ją lemiančias situacijas ar priežastis.
Savireguliacija ir kontrolė		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį.		
Esminis gebėjimas. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.		

Numatomi pasiekimai	Vaiko pasiekimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
1-3 metų vaikų	Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį.	Įgyja pradinių emocijų valdymo gebėjimų: geba parodyti ir išreikšti jausmus, ieško pagalbos, pasiguodžia, priima suaugusiojo paguodą ar apkabinimą, nusiramina pakeisdamas veiklą ar atsitraukdamas nuo emociškai sudėtingos situacijos. Bendraudamas su kitais, mokosi tinkamo elgesio – taiko anksčiau patirtus ir suprastus emocijų reguliavimo būdus, perima juos iš suaugusiųjų elgesio modelių, atsižvelgia į kitų prašymus ir emocinę būseną.
4-6 metų vaikų	Žino ir geba taikyti įvairius nusiraminimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. Žaisdamas geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę, slopinti impulsyvius veiksmus, siekiant tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas. Nesunkiai laikosi ir supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	Pradeda sąmoningai reguliuoti savo emocijų raišką ir jų intensyvumą – eksperimentuoja su įvairiais nusiraminimo būdais, mokosi kontroliuoti impulsus ir konstruktyviai išreikšti jausmus, stengiasi elgtis tinkamai net patirdamas stiprias emocijas. Su mokytojo pagalba mokosi valdyti neigiamas emocijas, kylančias dėl pokyčių – siekia suprasti situaciją, randa teigiamų aspektų, derina savo veiksmus su kitais, stengiasi susitarti. Lavina dėmesio ir elgesio kontrolę, žaisdamas žaidimus, kurie ugdo savireguliaciją, savarankiškai imasi naujų veiklų, įsitraukia į veiklas, reikalaujančias ištvermės, kantrybės, tikslumo, laikosi grupėje susitartų taisyklių. Kelia sau paprastus tikslus, jų siekia, o susidūręs su kliūtimis – keičia elgesio strategijas, atkakliai stengiasi pasiekti rezultatą, kreipiasi pagalbos ir priima ją. Domisi elgesio taisyklėmis, klausinėja apie jas ir, remdamasis turimu supratimu, stengiasi elgtis pagal priimtinas normas. Aptardamas dienos ar savaitės veiklas, dėliodamas iliustracijas ar pasakodamas, pradeda įvardyti paros dalis ir jų seką.

Savivoka ir savigarba		
Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.		
Esminis gebėjimas. Susipažįsta su savo kūnu, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, mokyklos bendruomenei.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiaisiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	Kūno sandarą ir atskiras kūno dalis vaikai tyrinėja aktyviai judėdami, per pojūčius ir patirtį supranta, kokias funkcijas atlieka skirtingos kūno dalys. Stebi ir pažįsta save, matydami savo atvaizdą veidrodyje, vandens paviršiuje ar žaisdami su šešėliais. Emociškai artimų ryšių dėka pradeda suvokti savo šeimą kaip artimą bendruomenę, o grupę – kaip savo bendruomenę, kai užmezgamas pasitikėjimu grįstas ryšys su mokytoju ir vaikais. Girdėdami gimtąją kalbą savo aplinkoje, įsitraukia į veiklas, kuriose pristatoma tautosaka, dalyvauja tautinėse bei valstybinėse šventėse, ugdosi kultūrinį tapatumą.
4-6 metų vaikų	Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos, dalinasi pastebėjimais. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, domisi ir dažniausiai laikosi vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	Mokosi atpažinti ir gerbti savo asmeninę erdvę, supranta privatumo reikšmę ir mokosi tinkamai reaguoti, kai jos ribos yra pažeidžiamos. Pastebi savo kūno pokyčius, įvardija, kaip auga, kokių naujų gebėjimų įgijo, apmąsto savo stipriąsias savybes bei mokymosi stilių, stiprina pasitikėjimą savo jėgomis. Ugdo ištvermę ir gebėjimą spręsti iškylančius sunkumus, mokosi priimti klaidas kaip natūralią mokymosi dalį ir ieško būdų jas taisyti. Tyrinėja žmogaus gyvenimo eigą, samprotauja apie savo ateitį – kuo norėtų būti, ką norėtų išmokti.

		Atranda įvairius būdus užmegzti ir palaikyti draugiškus bei pagarbius santykius su kitais – tiek gyvai, tiek virtualiai. Naudodamiesi įvairiomis medijomis susipažįsta su skirtingų tautų ir kultūrų gyvenimo būdu: išvaizda, kalba, apranga, maistu, būstais, profesijomis, kelionių būdais, menais ir šventėmis. Lygina savo šeimos ir kitų šeimų gyvenimo ypatumus, tyrinėja bendruomenių panašumus bei skirtumus, ieško bendrų jungčių su savo aplinkos žmonėmis. Domisi savo gimtąja kalba ir tautiniu paveldu, aktyviai dalyvauja pilietiniuose ir etnokultūriniuose renginiuose bei edukacinėse veiklose. Susipažįsta su valstybės simboliais, ugdosi pagarbą jiems, domisi Lietuvos žemėlapiu, kuria savo aplinkos ar mėgstamų vietų maketus, išgirsta istorijas apie žymius šalies žmones. Pilietiškumo pagrindus vaikai įgyja per kasdienes patirtis šeimoje, grupėje, bendruomenėje – mokosi atsakingo elgesio, laikosi susitarimų, supranta savo teises ir pareigas kaip bendruomenės nariai.
Santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais.		
Esminis gebėjimas. Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, aiškinasi, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis.	Mokosi būti grupėje – kartu su kitais vaikai įsitraukia į bendras veiklas ir žaidimus, mokosi derinti savo veiksmus su bendraamžiais.

	Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradeda suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojamasi bendrai.	Stengiasi suprasti kitų emocijas, bando įsijausti į draugo nuotaiką, parodyti rūpestį ar atsižvelgti į kito poreikius. Tyrinėja savo asmenines ribas – kasdienėse situacijose renkasi savo daiktus, aprangą ar žaislus, mokosi skirti, kas priklauso jam pačiam, o kas – kitiems, formuoja supratimą apie nuosavybę ir tarpusavio santykį „mano – tavo“.
4-6 metų vaikų	Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei kitų nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradeda tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.	Inicijuoja bendrus žaidimus ir veiklas: siūlo idėjas, derina siužetus, kuria taisykles, tariasi su draugais, padeda vieni kitiems ir palaiko. Išbando įvairius draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus – tiek atrastus bendraujant, tiek išgirstus iš kitų, mokosi atpažinti tinkamą ir netinkamą draugo elgesį. Per žaidimus, piešinius, matavimus ir pokalbius lygina save su kitais, tyrinėja, kuo yra panašus ir kuo skiriasi nuo kitų vaikų ir suaugusiųjų. Dalyvaudamas bendrose veiklose mokosi išklausyti, suprasti kitokią nuomonę, derinti skirtingus požiūrius ir rasti bendrų sprendimų. Mokytojo padedamas aiškinasi nesutarimų priežastis, mokosi išklausyti visų dalyvių nuomonę ir ieškoti priimtinų sprendimų, atpažinti patyčias ir žinoti, kaip jų išvengti. Veikdamas kartu su kitais, jaučiasi svarbia grupės dalimi, diskutuoja, teikia pasiūlymus, kaip keisti ar gerinti bendrą vidaus ar lauko aplinką.
Problemų sprendimas		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.		
Esminis gebėjimas. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.		

Numatomi pasiekimai	Vaiko pasiekimai	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
1-3 metų vaikų	Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	Ima nuspėti įprastų situacijų baigtį, kai rezultatas tampa aiškus dar prieš jam įvykstant (pvz., paspaudus mygtuką, žaislas pradeda judėti). Spėja, kuris indas talpina daugiau vandens, ir pasitikrina savo spėjimą, pilstydami vandenį iš vieno indo į kitą. Išreiškia savo stebėjimus rodydami daiktus, kuriuos suaugusieji gali įvardyti matavimui būdingais žodžiais: „aukštas“ ar „žemas“, „ilgas“ ar „trumpas“. Žaisdami geba atlikti dvi iš eilės einančias jiems suprantamas užduotis ar veiksmus.
4-6 metų vaikų	Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	Mokytojo paskatinti, vaikai tyrinėja daiktų panašumus ir skirtumus, ieško sprendimų iškilusioms situacijoms. Savarankiškai ir kartu su mokytoju kelia klausimus bei ieško jiems atsakymų. Veikdami mokytojo tikslingai suformuotose veiklose, mokosi mąstyti, taikyti sukauptą skaičiavimo patirtį kūrybiškai spręsdami įvairias užduotis. Dalyvauja veiklose, kuriose skatinami įvertinti atstumą tarp savęs ir kitų ar tarp skirtingų objektų aplinkoje, bei svarsto, kaip galima palyginti dviejų ar trijų pažįstamų objektų dydžius įvairiose situacijose.

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Mokytojo vaidmuo ugdymo(si) srityje **„Aš kalbų pasaulyje“** yra esminis – jis kuria kalbinei raiškai palankią, daugialypę ugdymosi aplinką, kurioje kiekvienas vaikas turi galimybę girdėti, vartoti ir pažinti kalbą jam prasminguose kontekstuose. Mokytojas nuosekliai skatina vaikų kalbinius gebėjimus pasitelkdamas žodinį modeliavimą, aktyvų klausymąsi, tikslingą kalbinių situacijų kūrimą bei turtindamas vaikų žodyną įvairiapusėje

veikloje. Ugdymo(si) procesas grindžiamas žaidybinėmis ir patirtinėmis veiklomis – kasdienėmis situacijomis grupėje, lauke ar edukacinėse erdvėse, kai vaikai pasakoja, diskutuoja, kuria pasakas, žaidžia vaidmeninius žaidimus, konstruoja pasakojimus naudodami paveikslėlius, objektus ar net LEGO kaladėles. Mokytojas inicijuoja teminius pokalbius – pavyzdžiui, tyrinėjant gamtą, eksperimentuojant su įvairiomis medžiagomis, planuojant šventes ar įgyvendinant projektus (pvz., „Mano šeima“, „Metų laikai“, „Maisto kelionė“), kur vaikams tenka tartis, paaiškinti, išsakyti savo mintis.

Taip pat aktyviai naudojamos priemonės, kurios skatina kalbos plėtrą: paveikslėlių knygos, dvikalbiai plakatai, kalbos ugdymo kortelės, emocijų veidukai, žodžių ir sakinių dėlionės, interaktyvios edukacinės programos bei sensorinės priemonės – liečiami objektai, kvapai, garsai, padedantys įvardyti pojūčius ir emocijas. Vaikai įtraukiami į pasakų kūrimą (taip pat šešėlių teatre ar stalo teatre), eilėraščių deklamavimą, dailyraštį, garsų atpažinimą, foneminį suvokimą, dainelių ar skaičiuočių mokymąsi.

Mokytojas stebi vaikų kalbinę pažangą, reflektuoja kartu su vaiku, kviečia jį įvardyti savo mokymosi patirtį, naujus žodžius ar suprastas sąvokas. Veiklos dažnai vyksta dvikalbystės kontekste (lietuvių – rusų ir lenkų kalbomis), todėl didelis dėmesys skiriamas kalbos supratimui, lėtam kalbėjimui, aiškiems sakiniams ir gestinei paramai. Kuriama palaikanti aplinka, kurioje skatinamas kiekvieno vaiko kalbinis aktyvumas, drąsa kalbėti, klausti, kurti ir pasakoti. Tai padeda ne tik plėtoti kalbinius gebėjimus, bet ir stiprina vaikų pasitikėjimą savimi, saviraišką bei kritinį mąstymą.

UGDYMO(SI) SRITIS „AŠ KALBŲ PASAULYJE“		
Kalbų supratimas		
Vertybinė nuostata. Domisi žodiniais ir komunikavimo žodiniais būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą.		
Esminiai gebėjimai. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Trumpam susikaupia klausydamas, supranta ir reaguoja veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, greitai mokosi naujų žodžių.	Vaikas pradeda sąmoningai klausytis kalbos, praturtina savo žodyną tiek pasyviai, tiek aktyviai, girdėdamas suaugusiojo vartojamą šneką.

	Skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba simbolinių sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklausyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.	Suvokia trumpų pasakojimų, skaitomų istorijų turinį ir įvykių eigą, supranta paaiškinimus, susijusius su dienos režimu. Lavina gebėjimą atpažinti nežodinius ženklus ir aktyviau įsitraukia į veiklas, kai mokytojo žodžius lydi išraiškinga kūno kalba – žvilgsnis, šypsena, prisilietimas, apkabinimas ar gestai. Savo supratimą apie girdimą informaciją ar muzikos ritmą vaikas išreiškia garsais, plojimu, trepsėjimu, mimika, gestais ar pasitelkdamas paveikslėlius ir simbolius.
4-6 metų vaikų	Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių. Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	Vaikai aktyviai dalyvauja bendravimo veiklose, gilina kalbos supratimą, atranda naujų žodžių reikšmes, lavina trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį bei kalbinę vaizduotę, padedančią išreikšti mintis žodžiais. Įsitraukdami į žaidimus ir spręsdami įvairias situacijas, mokosi nuosekliai klausytis bendraamžių ir suaugusiųjų, atpažinti kalbos intencijas, suprasti kitakalbių vaikų ketinimus, norus bei pasiūlymus. Klausydamiesi įvairių stilių tekstų, atitinkančių jų amžių ar kiek sudėtingesnių, vaikai tobulina kalbos supratimą, sieja išgirstą ar skaitomą informaciją su vaizdiniais, kontekstu ir netiesioginiais pranešimais (pvz., laiškais, žinutėmis)
Kalbinė raiška		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas.		
Esminis gebėjimas. Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria savo istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**

1-3 metų vaikų	Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus. 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, atsako į paprastus klausimus, vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes. Suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus.	Vaikai įsitraukia į paprastus kalbinius žaidimus mėgdžiodami, kartodami skiemenis ar žodžius. Emocijų, norų ir minčių raišką padeda ugdyti suaugusiojo dėmesingas kalbos stebėjimas, kantrus klausymasis, lėtas ir aiškus kalbėjimas bei reagavimas į vaikų žodinius ir nežodinius signalus. Padedami suaugusiojo, vaikai atkartoja girdėtus trumpus kūrinius, dalyvauja pokalbiuose, kelių žodžių sakiniais kalba apie save, savo poreikius, išgyvenimus, pastebėjimus, vartoja mandagumo frazes ir pradeda taikyti pagrindinius gramatikos dėsningumus. Kasdienių įvykių ir rutinos aptarimas skatina vaikų kalbinę raišką bei norą išsakyti mintis ir poreikius.
4-6 metų vaikų	Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.). Klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas. Kuria pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	Vaikas pasakoja apie savo jausmus, stebimus reiškinius, garsus ir nuolat turtina žodyną, susijusį su kasdienybe, aplinka, gamtos reiškiniais, techniniais dalykais, objektų savybėmis ir būsenomis. Įsitraukia į pažinimo veiklas, kurių metu mokosi užduoti klausimus, vartoti naujus žodžius ir sąvokas, įtraukti vaizdingus posakius, pagrįsti savo mintis, dalyvauti diskusijose ir aptarti asmenines patirtis, žodžius papildydami kūno kalba – gestais, judesiais, mimika ar vaizdinėmis priemonėmis. Noriai dalyvauja veiklose, kuriose galima piešti ar eksperimentuoti su rašymu. Pradeda suvokti rašymo paskirtį, domisi skirtingomis raidėmis ir supranta, kad įvairios kalbos naudoja skirtingus rašto ženklus.
Skaitmeninis sumanumas		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.		

***Esminis gebėjimas*.** Geba pažinti ir naudoti lengva valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	Su mokytojų pagalba, ne ilgiau kaip pusę valandos per dieną, vaikai įsitraukia į prasmingas, jų amžiui pritaikytas skaitmenines veiklas, kurios papildo ugdymą(si) – stebi vaizdo įrašus, žaidžia edukacinius žaidimus, klausosi garsinių knygelių, tyrinėja ugdomąsias programėles ir pan. Dalyvaudami žaidimuose, vaikai geba atlikti du vienas po kito einančius, jiems suprantamus veiksmus, pavyzdžiui: pasiima kamuolį ir perduoda jį draugui, linguoja ir ploja, stato konstrukcijas iš kaladėlių.
4-6 metų vaikų	Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones (fotografavimo, piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradeda suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles.	Vaikai atranda skaitmeninio turinio kūrimo galimybes – piešimą, fotografavimą, garso ir vaizdo įrašymą – įsitraukdami į kūrybines, tyrinėjimo ir aktyvias veiklas, kurias inicijuoja mokytojas, realiose ir virtualiose aplinkose. Su mokytojų pagalba vaikai naudojasi išmaniaisiais įrenginiais informacijai gauti – realiuoju laiku jungiasi prie nuotolinių stebėjimo kamerų (pvz., stebi paukščių lizdus), lankosi informacinėse svetainėse, ieško gyvūnų ar augalų nuotraukų, dalyvauja virtualiuose turuose ir pan. Dalyvaudami praktinėse veiklose, vaikai susipažįsta su sąvokomis „nurodymas“ ir „komanda“. Žaisdami vykdo vieni kitų pateiktas žodines instrukcijas. Žaidimų metu mokosi pateikti komandas naudojant vaizdus, garsus ar kitus simbolius bei atlikti veiksmus, žymimus šiais ženklais. Kurdami komandų sekas, jas užrašo simboliais, mokosi suprasti jų reikšmę ir jas įgyvendinti.

		Naudodami realius objektus kaip simbolius (pvz., kaladėles, akmenukus, piešinius, korteles), vaikai planuoja veiksmų eigą, išdėsto ją ir praktiškai įgyvendina. Programuodami paprastas animacijas vaikams pritaikytose programavimo aplinkose, vaikai mokosi veiksmų sekos, atpažįsta pasikartojančius veiksmus ir juos pritaiko kūrybiškai.

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Mokytojas, dirbdamas ugdymo(si) srityje **„Tyrinėju ir pažįstu aplinką“**, kuria sąlygas vaikų prigimtiniam smalsumui atsiskleisti ir jų kūrybiniam mąstymui plėtotis. Jis įtraukia vaikus į gyvosios ir negyvosios gamtos reiškinių bei objektų pažinimą, taikydamas įvairius metodus – stebėjimus, bandymus, eksperimentus, modeliavimą, natūralių procesų fiksavimą bei meninę raišką. Vaikai tyrinėja sezoninius pokyčius, stebi augalų dygimą, renkasi duomenis apie orą, vandenį, dirvožemį, lygina medžiagų savybes, eksperimentuoja su šviesa, šešėliais, garsais.

Ugdymo procesas grindžiamas patirtinėmis veiklomis, kuriose vaikai veikia lauko aplinkoje, sensoriniame darželyje, šiltnamyje, STEAM kambaryje ar edukaciniuose koridorių kampeliuose: „LEGO alėja“, „Paslaptingas Kosmosas“ ir „Gamtos laboratorijoje“. Vaikai fiksuoja savo pastebėjimus stebėjimo lapuose, kuria žemėlapius, diagramas, fotografuoja, lygina, aptaria, dalinasi pastebėjimais su draugais. Šioje srityje naudojamos priemonės: padidinimo stiklai, mikroskopai, termometrai, svarstyklės, gamtos kalendoriai, žemėlapiai, pasaulio pažinimo plakatai, interaktyvios užduotys ir gamtiniai objektai.

Mokytojas derina vaikų savarankišką tyrinėjimą su kryptinga, taisyklėmis grindžiama veikla – vaikai mokosi planuoti, prognozuoti, formuluoti klausimus ir ieškoti atsakymų, lyginti rezultatus. Jie mokosi reflektuoti – aptaria, kas pavyko, kas nustebino, ką norėtų tyrinėti toliau. Vaikai kuriamuose projektuose („Kelionė į planetas“, „Mano kiemo gyventojai“, „Vandens kelias“) taiko tarpdisciplininį požiūrį, jungiant žinias apie pasaulį su technologijomis, menu, kalba.

Taip taikomos strategijos, grindžiamos personalizuotu, aktyviu, dialoginiu, tyrinėjimu pagrįstu mokymusi, padeda vaikams visapusiškai pažinti pasaulį, ugdyti kritinį mąstymą, išreikšti idėjas kūrybiškai bei suprasti savo veiksmų poveikį aplinkai. Mokytojo vaidmuo čia – būti bendrakeleiviu, tyrinėjimo proceso moderatoriumi, kuris padeda vaikams ne tik atrasti, bet ir jausti atsakomybę už aplinką, kurioje jie gyvena.

UGDYMO(SI) SRITIS „TYRINĖJU IR PAŽĮSTU APLINKĄ“		
Aplinkos pažinimas		
Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.		
Esminiai gebėjimai. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslius jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	Vaikų suvokimas apie šeimą ir grupės bendruomenę gilėja, kai kartu su mokytoju ir tėvais (globėjais) jie dalyvauja šeimos šventėse, žaidžia šeimų pasiūlytus žaidimus, apžiūri nuotraukas, kuriose užfiksuoti šeimos nariai bei grupės draugai. Tyrinėdami muzikinių fragmentų trukmę, naudodami 1, 5 ar 10 minučių smėlio laikrodžius (ką spėju nuveikti, kol groja muzika ar byra smėlis), o dienos eigos nuoseklumą supranta dėliodami savo dienos veiklas paveikslėliais.
4-6 metų vaikų	Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukuriamų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo	Padedami mokytojo, vaikai susipažįsta su pagrindiniais savo šalies simboliais – vėliava, herbu, himnu – ir mokosi juos gerbti. Jie tyrinėja Lietuvos žemėlapį, domisi vėliavos spalvų reikšme, šalies simboliais ir kultūriniais objektais. Vaikai kartu su mokytoju susipažįsta su Lietuvoje gyvenančių ir iš kitų šalių atvykusių vaikų gimtųjų

	naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti.	kraštų simbolika, kalbomis, žemėlapiais, žmonių gyvenimo ypatumais – apranga, tradicijomis, maistu. Aiškinasi, kaip laikui bėgant kito daiktai: kokie jie buvo anksčiau, kaip atrodo dabar, kuo skiriasi jų paskirtis, išvaizda ar medžiagos, iš kurių pagaminti. Suvokia, kad vienos paskirties daiktas (pavyzdžiui, stalas) gali būti sukurtas iš skirtingų medžiagų – medžio, plastiko ar metalo. Vaikai stebi, tyrinėja, lygina ir įvardija augalų dalis, pajunta jų formų bei paviršių įvairovę, pastebi, kad vaisiai turi sėklų. Stebėdami gamtą, jie tyrinėja, kas vyksta gyvojoje ir negyvojoje aplinkoje, ieško sąsajų tarp jų, mokosi atpažinti gamtos reiškinius ir juos paaiškinti.
Matematinis mąstymas		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.		
Esminis gebėjimas. Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. .		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę.	Aktyviai dalyvauja įvairiose kasdienėse ar eksperimentinėse veiklose, kuriose lyginamas daiktų ilgis, aukštis, plotis, masė ar tūris. Norėdamas palyginti daiktų ilgį, aukštį ar plotį, juos prideda vieną prie kito; svorį vertina kilnodamas. Vis geriau supranta ir įvardija daiktų savybes, tokias kaip forma ar spalva, atpažįsta panašumus bei skirtumus – geba pasakyti, kad daiktai „vienodi“, „panašūs“ ar „kitokie“.

	Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).	Atlieka paprastas veiksmų sekas žaisdamas, pavyzdžiui, paima daiktą ir paduoda draugui, linguoja ir ploja, dėlioja kaladėles. Įsitraukia į žaidimus su įvairiais indais ar daiktais, į kuriuos galima įpilti, įdėti, pripildyti – žaismingai tyrinėja jų savybes.
4-6 metų vaikų	Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojasi grafiniais jų vaizdais spręsdamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks. Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų.	Vaikai savarankiškai grupuoja pasirinktus daiktus pagal įvairius požymius – dydį, formą, spalvą, paviršiaus savybes, o vėliau pradeda rūšiuoti pagal du skirtingus kriterijus vienu metu. Žaisdami su daiktais, jie lavina dėmesio sutelkimą, loginį mąstymą, atmintį, mokosi atsargiai elgtis su daiktais, ugdo kantrybę ir savitvardą. Kasdienėse situacijose, keliaudami ar vaikščiodami, vaikai pradeda pastebėti ir atpažinti objektų ar įvykių eiliškumą – pavyzdžiui, kelio ženklai, šviesoforas, pėsčiųjų perėja. Užsiimdami augalų priežiūra darže, šiltnamyje ar kambaryje, jie stebi augimo procesą, matuoja, fiksuoja pokyčius, mokosi rūpintis gyvais organizmais. Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuoja pridėdami po vieną – naudodamiesi įvairiais daiktais, paveikslėliais ar savo pirštais. Kurdami istorijas ir žaisdami su daiktais ar vaizdais, vaikai pradeda suvokti skaičiavimo veiksmų – sudėties ir atimties – prasmę. Modeliuodami sekas formaliose ir neformaliose veiklose (piešdami, dėliodami, ritmingai dainuodami ar judėdami, kurdami raštus ir ornamentus), jie lavina gebėjimą atpažinti pasikartojimus ir dėsningumus.
Tyrinėjimas		
Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.		

Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.	Vaikai tyrinėdami supranta, jog įvairius daiktus ir formas galima keisti – apversti, pasukti ar perkelti į kitą vietą. Stebėdami aplinką, jie pradeda atpažinti, kad daiktai turi skirtingas savybes – jų forma, dydis, spalva ar paviršiaus pojūtis gali skirtis. Vaikai pradeda suprasti, kad daiktai pagaminti iš skirtingų medžiagų, kurios gali būti kietos ar minkštos, skaidrios ar nepermatomos, sunkios ar lengvos.
4-6 metų vaikų	Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyveno seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	Vaikai stengiasi išsiaiškinti, kaip veikia įvairūs objektai ir kokie ryšiai juos sieja tarpusavyje. Tyrinėja vienos rūšies daiktų skirtumus (pavyzdžiui, pastebi, kad kamuoliai gali būti įvairaus dydžio, svorio ar spalvos) ir lygina juos su kitos rūšies objektais (pavyzdžiui, pastebi, kad kamuolio forma skiriasi nuo knygos). Liesdami, žiūrėdami iš skirtingų pusių, uosdami ar tyrinėdami daiktus, jie išmoksta atpažinti objektus pagal spalvą, paviršiaus ypatybes (lygus, šiurkštus, minkštas), formas (apvalus, kampuotas) ar kvapą, geba rasti objektą pagal girdėtą apibūdinimą. Remdamiesi savo patirtimi, naudodami interaktyvias knygas, žiūrėdami filmukus ar žaisdami, jie susipažįsta su žmonių bendravimo priemonėmis bei įvairiomis transporto priemonėmis, jas skirsto pagal judėjimo terpę – oru, vandeniu ar sausuma.

		Eksperimentuoja su veidrodžiais, šviesos šaltiniais, stebi plokščių ir erdvinių formų atvaizdus bei jų savybes.
Mokėjimas mokytis		
Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.		
Esminis gebėjimas. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	Vaikai rūšiuoja daiktus pagal jų formą, spalvą ir dydį, naudodamiesi specialiais rūšiavimo žaislais ir pojūčius lavinančiomis priemonėmis. Žaisdami ir tyrinėdami tiek patalpose, tiek lauke, įvairiose situacijose vaikai, padedami mokytojo, mokosi reikšti mintis apie daiktų padėtį ir judėjimo kryptį, taip pat suprasti bei vykdyti kitų duodamus nurodymus. Mokytojas aktyviai juos kalbina, skatina ir palaiko, stiprindamas jų gebėjimą orientuotis aplinkoje.
4-6 metų vaikų	Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultatą, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	Stebėdami, kaip įrankiais naudojasi suaugusieji ir bendraamžiai, vaikai patys imasi juos išbandyti ir atrasti jų veikimo principus. Įrankius kūrybiškai integruoja į savo žaidimus, mokosi juos naudoti atsakingai ir tausoti. Patiria džiaugsmą atradę naujus, jiems suprantamus būdus, kaip palyginti daiktų dydžius. Įvairių praktinių veiklų metu susipažįsta su sąvokomis „nurodymas“ ir „komanda“, mokosi jas atpažinti ir taikyti veikdami.

Ugdymosi kontekstai ir mokytojo vaidmuo, strategijos, metodai, būdai

Mokytojas, ugdymo(si) srityje **„Kuriu ir išreiškiu“,** veikia kaip kūrybos įkvėpėjas ir palydovas – jis sąmoningai kuria estetišką, įkvepiančią aplinką, kuri skatina vaikus laisvai tyrinėti, eksperimentuoti, improvizuoti. Jis stebi kiekvieno vaiko kūrybinį kelią, palaiko jų menines pastangas, padrąsina tęsti sumanymus, padeda atpažinti, kokios saviraiškos priemonės vaikui artimiausios, ir vertina kiekvieno unikalų meninės raiškos būdą. Kūrybinė veikla vyksta ne tik grupės aplinkoje, bet ir lauko kūrybinėse dirbtuvėse, STEAM erdvėje, parkuose, kultūros centruose ar dalyvaujant parodose, spektakliuose. Veiklos apima dailę, muziką, šokį, vaidybą, skulptūrą, konstravimą, meninį eksperimentavimą. Vaikai laisvai renkasi kūrybos kryptį ir priemones: piešia gamtoje, lipdo iš gamtinės medžiagos, konstruoja iš antrinių žaliavų, kuria garsų kompozicijas, improvizuoja su judesiu, kuria pasakas, inscenizacijas.

Naudojamos įvairios meninės raiškos priemonės – teptukai, dažai, molis, akvarelė, gamtinės medžiagos, tekstilė, šviesos ir šešėlių įrankiai, muzikiniai instrumentai, perdirbamos medžiagos, interaktyvūs edukaciniai rinkiniai. Taip pat taikomi metodai – atvira kūryba, meninės provokacijos, pojūčių ugdymas per garsus, kvapus, tekstūras, meno terapiniai elementai.

Mokytojas padeda vaikams reflektuoti kūrybos procesą – kalbasi apie patirtis, įspūdžius, kviečia dalintis, vertinti ne rezultatą, o patį kūrybos kelią. Kūrybiniai darbai integruojami į projektines veiklas, eksponuojami parodėlėse, erdvėse „Vaiko galerija“, pristatomi tėvams ir bendruomenei, stiprinant vaikų savivoką ir pasididžiavimą savo kūryba. Tokiu būdu mokytojo vadovaujamas kūrybinis ugdymas tampa visapusišku vaiko augimo ir saviraiškos keliu.

UGDYMO(SI) SRITIS „KURIU IR IŠREIŠKIU“		
Estetinis suvokimas		
Vertybinė nuostata. Domisi, gėrisi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka.		
Esminiai gebėjimai. Susipažįsta su įvairiais gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškiniais, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**

1-3 metų vaikų	Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	Vaikai klausosi įvairios muzikos – iš skirtingų stilių, istorinių laikotarpių ir pasaulio kultūrų – taip kuriama turininga muzikinė aplinka, kuri padeda formuotis jų estetiniam pojūčiui ir skatina muzikinį smalsumą bei pasirinkimų įvairovę ateityje. Tyrinėja ir stebi aplinkoje esančius objektus ir reiškinius, kurie juos sudomina savo spalvomis, forma ar kitomis vizualinėmis savybėmis, taip pat atkreipia dėmesį į mokytojo rodomą susižavėjimą, džiaugsmą ar grožėjimąsi aplinka, mokydamiesi iš jo emocinio santykio su pasauliu.
4-6 metų vaikų	Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.	Vaikai klausosi kruopščiai atrinktos muzikos iš įvairių stilių, laikotarpių ir pasaulio kultūrų, siekiant sukurti turtingą muzikinį kontekstą, kuris ugdo muzikinį skonį, estetinį suvokimą ir padeda formuotis platesniems muzikiniams pasirinkimams ateityje. Jų jautrumas vizualinei aplinkai auga, kai suteikiama galimybė ne tik stebėti, bet ir paliesti daiktus, tyrinėti jų savybes, žiūrėti iš įvairių kampų, o aplinka kuriama apgalvotai: derinant spalvas, šviesą ir skirtingas medžiagas. Vaikų meninė išraiška tampa įvairesnė – jie drąsiau naudoja spalvas, formas, plėtoja grafinę raišką ir turtina meninių sąvokų žodyną, kai mokytojas juos skatina stebėti, vertinti, kalbėti apie savo ir kitų sukurtus kūrinius bei susipažinti su profesionalių menininkų darbais. Vaikai susipažįsta su teatro meno formomis tiek darželyje, tiek lankydami spektaklius už jo ribų – stebi ir dalyvauja įvairiuose teatro pasirodymuose, tokiuose kaip šokio, lėlių, dramos ar operos spektakliai, pritaikyti ikimokyklinio amžiaus vaikams.

Meninė raiška		
Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.		
Esminis gebėjimas. Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis..		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuotai judėti su kitais. Vienu metu judina kelias kūno dalis. Improvizuoja judesiais atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes, kuria, kurį laiką prisimena ir kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas. Išbando balso, kūno ir mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas.	Susipažįsta su įvairiais muzikos instrumentais – klausosi jų skleidžiamų garsų, išbando skirtingus grojimo būdus, supranta, kaip garsas keičiasi priklausomai nuo instrumento. Vaikai palaipsniui įgyja muzikos kalbos pagrindus – vis tiksliau atpažįsta, mėgdžioja ir skiria ritmines bei melodines struktūras. Dalyvaudami muzikiniuose žaidimuose jie ne tik lavina gebėjimą susikaupti ir išlaikyti dėmesį, bet ir stiprina įgimtą domėjimąsi muzika bei muzikinį jautrumą. Vaikai eksperimentuoja su įvairiomis vizualinės raiškos priemonėmis: liečia, judina, brauko, spausdami ar tepliodami dažais bei pirštukais pastebi jų paliekamus ženklus – linijas, dėmes, spalvas ir tekstūras, pažindami medžiagų savybes per pojūčius. Judėdami erdvėje jie pradeda suvokti laiko tėkmę – atskiria skirtingus judėjimo tempus, judesiais išreiškia greitą ar lėtą ritmą, instinktyviai šokinėja, linguoja ar juda pagal girdimą ritmą. Vaikai mokosi atpažinti, kokias emocijas kelia ar išreiškia muzika, žaidimų metu judesiais ar piešiniais perteikia jausmus, susijusius su skirtingomis melodijomis.

4-6 metų vaikų	Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Komentuoja ir kitaip reiškia nuomonę apie savo, kitų vaikų, menininkų darbus vartodamas žinomas dailės sąvokas. Gali išvardyti keletą technikų (piešta, fotografuota, tapyta). Samprotauja apie dailės kūrinių paskirtį. Supranta, kad yra skirtingos dailės rūšys. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. Improvizuodamas ir kurdamas kompozicijas perteikia temą, siužetą ar pasirinktą nuotaiką, įtraukdamas šokio judesiui būdingas ypatybes. Dalinasi savo teatrine patirtimi su kitais, apibūdina įsimintinus spektaklio epizodus, teatro formomis perteikiamas idėjas susieja su konkrečiomis gyvenimiškomis situacijomis ir išgyvenimais.	Vaikai, paskatinti mokytojo, išlaisvina savo kūrybiškumą ir natūraliai improvizuoja dainuodami, kurdami spontaniškas melodijas („arioso“ tipo dainavimą). Grodami įvairiais muzikos instrumentais ir naudodami kūno perkusiją (plojimai, trepsėjimai, baksnojimai ir kt.), jie lavina smulkiąją motoriką, rankų–akių koordinaciją ir judesių tikslumą – griebdami, purtydami, dauždami ar trindami. Piešdami, tapydami ir naudodami įvairias menines priemones bei įrankius, vaikai turtina savo grafinės ir spalvinės raiškos gebėjimus. Mokytojų padedami tyrinėja judesio pasaulį: pažįsta įvairius ritmus, tempą, judėjimo kryptis ir amplitudes, susieja laisvą judėjimą su pagrindiniais šokio komponentais, kaip pavyzdžiui – suktis, linguoti, spyruokliuoti. Eksperimentuoja su įvairių medžiagų garsais – patys atranda, kaip skirtingi daiktai (popierius, mediena, metalas) skamba, lygina jų skleidžiamus garsus. Kūrybinėje veikloje mokosi per muziką ir vaizdus išreikšti emocijas – pvz., liūdesį švelniais tonais ar džiaugsmą ryškiomis spalvomis ir ritmingais judesiais.
Gebėjimas žaisti		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.		
Esminis gebėjimas. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**

1-3 metų vaikų	Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą.	Vaikai išmoksta pasirinkti arba patys susikurti erdves savo žaidimams pagal poreikį ar nuotaiką. Tie, kurie dar neturi žaidybinės patirties, pradeda žaisti su mokytojo pagalba – suaugusysis pasiūlo paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukia daugiau vaikų ir pamažu perduoda žaidimo vadovavimą patiems vaikams. Erdvinis suvokimas ir gebėjimas išreikšti save erdvėje formuojasi natūraliai, vaikams laisvai žaidžiant su vizualinei erdvinei raiškai skirtais įrankiais ir medžiagomis. Per žaidimus jie lavina unikalius žaidybinius įgūdžius, vaizduotę ir kūrybiškumą, stiprina gebėjimą improvizuoti, ugdosi gebėjimą mąstyti simboliškai bei formuoja bendravimo įgūdžius, paremtus pagarba, bendradarbiavimu ir socialinėmis vertybėmis.
4-6 metų vaikų	Mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	Vaikai kuria savus žaidimus ir žaidžia juos drauge su bendraamžiais ir mokytojais. Savarankiškame žaidime jie pasitelkia visus turimus įgūdžius, atskleidžia savo pomėgius, gebėjimus bei stipriąsias puses, nuolat plėsdami kūrybinių žaidimų ribas. Įgiję daugiau patirties individualiuose ar žaidimuose dviese, jie pereina prie sudėtingesnių – vaidybinių ir siužetinių žaidimų. Prisiimdami tam tikrus vaidmenis, vaikai atkūrė kasdienes, jiems atpažįstamas socialines situacijas ir stengiasi tiksliai perteikti pasirinktų personažų veiksmus bei elgesį. Žaidimai tampa nuoseklūs ir tęstiniai – prieš pradėdami vaikai aptaria, ką žais, suplanuoja žaidimo eigą, lanksčiai keičiasi vaidmenimis, mokosi valdyti situacijas, derinti veiksmus ir spręsti kilusius nesutarimus savarankiškai.

		Žaisdami įvairaus pobūdžio – režisūrinius, vaidmenų, žodinius, kolektyvinius – žaidimus, jie atranda naujas patirtis bei kalbines aplinkas, lavina bendravimo ir kūrybos įgūdžius.
Kūrybiškumas		
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.		
Esminis gebėjimas. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.		
Numatomi pasiekimai	**Vaiko pasiekimai**	**Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)**
1-3 metų vaikų	Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	Vaikai per judesį perteikia savo jausmus, mintis ir įspūdžius, tyrinėja pasaulį per kūno judesius ir sensorinius patyrimus. Grupinėse veiklose vaikai skatinami eksperimentuoti su įvairiais garsais, juos kurti naudojant muzikos instrumentus ar buityje randamus daiktus, pavyzdžiui, indus, dėžutes, akmenėlius. Improvizuodami judesiais ir garsais, vaikai mokosi išreikšti emocinę būseną, reaguoti į muziką, kurtą ar klausomą drauge su kitais, ir taip stiprina bendruomeniškumo jausmą.
4-6 metų vaikų	Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu,	Vaikai spontaniškai kuria judesiais ir veiksmais – improvizuoja vaidindami pasakas, atkartodami dainų nuotaiką, savaip ją perteikdami per kūno kalbą. Jie mėgaujasi derindami skirtingus raiškos būdus – jungia garsus su judesiais, piešimu ar kitomis kūrybinėmis veiklomis. Tyrinėdami savo ankstyvuosius piešinius – keverzones, dėmes, linijas – vaikai ima apie juos pasakoti, kai jaučia suaugusiųjų palaikymą, padrąsinimą ir nuoširdų susidomėjimą jų kūriniais.

	pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	Kurdami savus žaidimus, vaikai ne tik smagiai leidžia laiką su draugais ir mokytojais, bet ir išreiškia savo vaizduotę, gebėjimus bei asmeninius pomėgius. Šokdami ir judėdami, jie laisvai fantazuoja, eksperimentuoja su garsais, judesiais, balsais, medžiagomis ir sukurtais siužetais – tai tampa pradžia tolimesniam kūrybiniam veikimui. Vaikai patiria kūrybos džiaugsmą kurdami įvairių formų ir dydžių kompozicijas, figūras ar objektus iš kasdieninių ar netikėtų priemonių, ugdydami estetinį pojūtį ir smulkiąją motoriką.

V. VAIKŲ UGDYMO(SI) PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

Vaiko pažangos stebėsena ir vertinimas.

- Vaiko ugdymosi pažanga vertinama nuosekliai ir nuolat. Mokytojai stebi vaiko poreikius, stiprybes, pastangas ir augimą, siekdami sudaryti tinkamiausias sąlygas jo raidai. Naudojami įvairūs metodai: stebėjimas, darbų analizė, pokalbiai, vaiko pasakojimai, užduotys. Svarbūs momentai fiksuojami nuotraukomis, vaizdo ar garso įrašais, o duomenys saugomi elektroniniame dienyne ir vaiko aplanke.
- Vertinimas grindžiamas pagarba vaikui – siekiama, kad jis jaustųsi saugus, pasitikėtų savimi ir norėtų tobulėti. Kasdienis formuojamasis vertinimas padeda vaikui augti, o apibendrinamasis (atliekamas spalio ir gegužės mėn.) leidžia įvertinti pažangą pagal kriterijus ir numatyti tolimesnes kryptis.
- Vertinimas prasideda nuo bendradarbiavimo su tėvais (globėjais) – aptariami vaiko gebėjimai, patirtis ir lūkesčiai. Mokytojai nuolat vertina ugdymosi procesą visose srityse, kad padėtų vaikui augti visapusiškai.
- Vaiko pasiekimų įrodymai sistemingai kaupiami ir aptariami su tėvais (globėjais) individualių susitikimų metu, apžvelgiant tam tikro laikotarpio vaiko pažangą.
- Jeigu ugdymo procese iškyla sunkumų, tėvai (globėjai) informuojami apie galimą specialistų pagalbą, kuri gali padėti pagerinti vaiko ugdymosi rezultatus.
- Tėvai (globėjai) yra supažindinami su planuojamais ugdymosi tikslais konkrečiam laikotarpiui bei su tuo, kaip bus vertinami ir fiksuojami vaiko pasiekimai.
- Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų pažanga aptariama kartu su ugdymo specialistais, siekiant visapusiškai atliepti jų poreikius.
- Jei penkerių metų vaikas dar nėra pasiekęs penktojo pasiekimų žingsnelio, jam siūloma tęsti ugdymą pagal ikimokyklinio ugdymo programą dar vienus metus.
- Visa informacija apie vaiko ugdymo(si) vertinimą yra saugoma laikantis konfidencialumo principų ir nėra viešinama.

Sukaupta informacija pasitelkiama tikslingam ugdymo veiklų planavimui, glaudžiam bendradarbiavimui su tėvais (globėjais) ir sklandžiai vaiko perėjimo į priešmokyklinį ugdymą užtikrinimui. Ikimokyklinio ugdymo(si) metu kryptingai ugdomos pasiekimų sritys yra derinamos su priešmokyklinio ugdymo kompetencijomis, taip sudarant sąlygas nuosekliam ugdymo(si) turinio ir gebėjimų progresui, padedančiam vaikui pasiruošti sėkmingam mokymuisi mokykloje.

Programos atnaujinimas:

Programa parengta penkerių metų laikotarpiui, tačiau ji yra lanksti ir bus nuolat tobulinama. Jos turinys peržiūrimas ir atnaujinamas atsižvelgiant į kintančius ugdymo prioritetus, atsirandančias naujas pedagogines idėjas, šiuolaikinius ugdymo metodus ir strategijas. Atnaujinimas grindžiamas nuolatiniu dialogu su visa ugdymo bendruomene – mokytojais, vaikais ir jų tėvais (globėjais), siekiant atliepti aktualius poreikius ir lūkesčius. Taip pat įvertinamos nacionalinės ikimokyklinio ugdymo kryptys bei švietimo sistemos pokyčiai, užtikrinant, kad programa išliktų aktuali, šiuolaikiška ir orientuota į vaikų visapusišką raidą.

**Mokyklos ikimokyklinio ugdymo programos projektas 2025 m. gegužės 27 d. pristatytas mokyklos bendruomenei.*

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Brandišauskienė, A.; Brėdikytė, M.; Česnavičienė J.; Sabaliauskienė, R. (2024). Projekto „Ikimokyklinio ugdymo turinio analizė ir tobulinimo perspektyvos“ (sutarties Nr. S-REP-22-3) tyrimo ataskaita. Vilnius.
2. Brandišauskienė, A.; Česnavičienė, J.; Sabaliauskienė, R. (2024). Ikimokyklinio ugdymo programų analizė – sėkmingam ugdymo programų gairių įgyvendinimui. Vilnius: EDU.[žiūrėta 2025-03-20]. Prieiga per internetą: https://www.eduvilnius.lt/naujienos/ikimokyklinio-ugdymo-programu-analize-sekmingam-ugdymo-programu-gairiu-igyvendinimui/
3. Burškaitienė R. STEAM ugdymas: patarimai ir idėjos, kaip ugdyti darželinuką. Šviesa (2019).
4. Dėl švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. įsakymo Nr. V-1142 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ pakeitimo. (2024). Lietuvos respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. [žiūrėta 2025-04-14] Prieiga per internetą: https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/49f23632c46711ee9269b566387cfecb?jfwid=f5arm3g7r
5. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras (2016).
6. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras (2015).
7. Įtraukties švietime plėtros gairės. (2022). Švietimo, mokslo ir sporto ministerija. [žiūrėta 2025-04-09]. Prieiga per internetą: https://smsm.lrv.lt/uploads/smsm/documents/files/aalaikini/Itraukties%20svietime%20pletros%20gaires%20final(1).pdf
8. Karklytė-Palevičienė, M. (2021). Vaiko emocinis intelektas: kaip padėti vaikams pažinti emocijas, pasitikėti savimi ir gerai sutarti su kitais?
9. Mokyklų įsivertinimas (instrumentai, rezultatai). Nacionalinė švietimo agentūra. [žiūrėta 2025-03-21]. Prieiga per internetą: https://www.nsa.smm.lt/mokyklu-veiklos-pletra-ir-pedagogu-kvalifikacija/mokyklu-veiklos-tobulinimas/mokyklu-isivertinimas-instrumentai-rezultatai/
10. Monkevičienė, O. ir kt. (2021). Žaismė ir atradimai. Rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo pedagogui. Vilnius.
11. Projektas „Ikimokyklinio ugdymo turinio kaita“, Nr. 10-014-P-0001. Nacionalinė švietimo agentura. [žiūrėta 2025-04-03]. Prieiga per internetą: https://www.nsa.smm.lt/projektai/ugdymo-projektai/projektas-ikimokyklinio-ugdymo-turinio-kaita-nr-10-014-p-0001/projekto-medziaga/
12. Saulėnienė, S. (2021). Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės gerinimas: situacija ir perspektyvos, 2020. Kaunas: Kauno kolegija Reklamos ir medijų centras.
13. Sveikatą stiprinanti mokykla. (2025) [žiūrėta 2025-03-27]. Prieiga per internetą: https://www.hi.lt/sveikata-stiprinanti-mokykla/
14. Tvari mokykla 2030. (2024). Vilnius: Lietuvos neformaliojo švietimo agentūra. [žiūrėta 2025-03-31]. Prieiga per internetą: https://www.lmnsc.lt/tvari-mokykla/
15. Universalaus dizaino mokymuisi gairės: mokymosi kelias kiekvienam ir kiekvienai. (2023). Vilnius: Europos socialinio fondo agentūra. [žiūrėta 2025-04-07]. Prieiga per internetą:https://tukstantmeciomokyklos.lt/wp-content/uploads/2023/11/Universalaus-dizaino-mokymuisi-gaires.pdf

PRIEDAS Nr.1

IŠVADOS APIE MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĘ

Mokyklos stiprieji veiklos aspektai:

1. Grupėje vyrauja palanki emocinė atmosfera – vaikai jaučiasi saugūs, suprasti ir vertinami. Bendravimas vyksta pagarbiu, atviru ir empatišku būdu, kuris skatina teigiamus tarpusavio santykius (1.1.).
2. Mokytojas atidžiai stebi vaikų fizinę ir emocinę būklę kasdienėse situacijose. Jis geba pastebėti galimus nepriežiūros, smurto ar kitokio žalingo elgesio požymius ir, vadovaudamasis etikos normomis bei teisinėmis nuostatomis, tinkamai į tai reaguoja – informuoja atsakingas institucijas ar specialistus (1.4.).
3. Vaikų ugdymuisi skirta aplinka yra apgalvotai suplanuota, suskirstyta į prasmingas zonas, atliepiančias jų veiklos pobūdį ir interesus. Kiekvienoje erdvėje vaikai randa jų amžiui tinkamas, tyrinėjimą ir kūrybiškumą skatinančias priemones (3.1.).
4. Ugdymo procesas remiasi vaikų aktyvumu, smalsumu ir kūrybine veikla. Mokytojas siūlo įtraukiančias, iššūkius keliančias veiklas, kurios atitinka vaikų raidos etapą ir skatina jų tobulėjimą (4.2.).
5. Žaidimas laikomas svarbia ugdymo(si) dalimi – jo metu vaikai natūraliai pažįsta pasaulį, reiškia jausmus, vysto kūrybiškumą bei lavina pažintinius ir socialinius įgūdžius (4.3.).
6. Mokytojas kryptingai ir nuosekliai stebi kiekvieno vaiko mokymosi eigą, fiksuoja jų pažangą įvairiomis formomis. Vertinimas grindžiamas realiais duomenimis, siekiant pritaikyti ugdymo turinį individualiems vaiko poreikiams (5.1.).
7. Planuodamas veiklas, mokytojas užtikrina, kad vaikai turėtų galimybes mokytis tiek individualiai, tiek bendradarbiaudami. Derinamos veiklos mažomis grupėmis ir visos grupės mastu, atsižvelgiant į vaikų poreikius ir interesus (5.2.).
8. Mokytojas saugo vaikų ir jų šeimų asmens duomenų privatumą, laikosi konfidencialumo principų ir gerbia šeimos pasirinkimus (6.1.).
9. Mokykloje nuosekliai ugdoma pagarbi ir konstruktyvi partnerystė su socialiniais partneriais. Palaikomas bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis, organizacijomis bei bendruomene (7.1.).
10. Mokykloje sudaromos sąlygos mokytojams imtis lyderystės – jie skatinami inicijuoti pokyčius, dalytis patirtimi ir aktyviai dalyvauti sprendimų priėmime (7.3.).

Mokyklos tobulintini veiklos aspektai:

1. Mokyklai verta kryptingai ugdyti vaikų savarankiškumą – sudarant daugiau galimybių patiems vaikams rinktis veiklas bei priemones, atsižvelgiant į jų individualius gebėjimus ir pomėgius (2.1.).
2. Reikėtų stiprinti tyrinėjimo ir bandymų skatinimą, kad vaikai būtų motyvuoti klausti, ieškoti atsakymų, išbandyti naujus dalykus, nebijodami suklysti. Tai ugdytų jų smalsumą, kūrybingumą ir iniciatyvumą (2.2.).
3. Svarbu tikslingai įtraukti įvairias priemones į ugdymo procesą taip, kad jos skatintų vaikų kūrybinius sprendimus, pažinimą, technologinį raštingumą. Mokytojams būtina gebėti tikslingai naudoti technologijas, o ugdymo aplinka turėtų būti pritaikyta vaikų amžiui ir interesams (3.3.).
4. Ugdymo kokybę sustiprintų aiški, vaikams suprantama dienos struktūra ir ritmas bei mokytojų gebėjimas skatinti vaikų iniciatyvumą, savarankišką sprendimų priėmimą ir atsakomybės suvokimą (4.1.).
5. Vertėtų kurti tvarią grįžtamojo ryšio sistemą, apimančią apklausas, individualius pokalbius, bendrus susitikimus ar diskusijų forumus bei viešinti informaciją apie įgyvendintus tėvų (globėjų) pasiūlymus – tai stiprintų tarpusavio pasitikėjimą, įtrauktį ir bendruomeniškumą (7.4.).

***Veiklos rodikliai pagal „Mokyklų, vykdančių ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodines rekomendacijas“. Švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas 2023 m. sausio 30 d. Nr. V-98*